

Hız. Peygamber'in Sünneti

Allah (c.c) Hz. Muhammed'i son elçi olarak göndermiştir. Kıyamete kadar hükmü baki olacak olan Kur'an-ı kerim ona vahyetmiştir. Dinimizin temel kaynakları Kur'an-ı kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetidir. Bu durumu veda haccında sevgili peygamberimiz şöyle haber vermektedir.

تَرَكْتُ فِيْكُمْ اَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوْا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهَمَّا كِتَابَ اللّٰهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ

“Size iki şey bırakıyorum. Onlara sınıksız sarıldığınız sürece yolunuzu asla şaşırmasınız: Bunlar, Allah'ın Kitabı ve Peygamberinin sünnetidir.” (Muvatta', Kader, 3.)

Kur'an ve sünnet İslam dininin ana kaynaklarını oluşturmaktadır. Bu günümüzün ve yarınımızın, dünyamızın ve âhiretimizin inşa edici gücü, rehberi Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an'ın hayatla buluştuğu, anlaşılır ve yaşanılır hale geldiği yer Peygamberimizin sünnetidir. Bu yüzden biz, on dört asırdır Din-i mübin-i İslam'ı bu iki ana kaynaktan öğreniriz.

Bakara suresi 151. Ayette rabbimiz şöyle buyuruyor;

كَمَا اَرْسَلْنَا فِيْكُمْ رَسُوْلًا مِنْكُمْ يَتْلُوْا عَلَيْنَكُمْ اٰیٰتِنَا وَيُزَكِّيْكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُوْنُوْا تَعْلَمُوْنَ

Nitekim aranızdan size bir peygamber gönderdik: O size âyetlerimizi okuyor, sizi arıtıp temizliyor, size **kitabı** ve **hikmeti** öğretiyor; yine size daha önce bilmediklerinizi öğretiyor.

Ayet-i kerimede rabbimiz içimizden gönderilen elçiye kitabı ve hikmeti verdiğini ifade buyurmaktadır. Burada zikredilen hikmet kavramının sünnet olabileceği müfessirler tarafından ifade edilmiştir.

Kur'an ve sünnet bir bütündür. Kur'an'dan başka kaynak tanımayan bir din anlayışı nasıl kabul edilebilir değilse Kur'an'ın ihmal edildiği bir din anlayışı da aynı ölçüde kabul edilebilir değildir.

Kur'an-ı kerim insanları hidayete erdiren ilahi kelimadır. İlahi vahiydir, hayat kitabıdır. Sadece ölüm durumunda hatırlanacak bir kitap değildir. Mehmet Akif Ersoy bunu şöyle ifade ediyor:

Ya açar nazm-ı celilin bakarız yaprağına.

Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına.

İnmemiştir hele Kur'an şunu hakkıyla bilin.

Ne mezarlıkta okunmak ne de fal bakmak için.

Allah'ın kitabı ile Allah resulü arasındaki ilişki etle kemik gibidir. İkişi birbirinden koparıldığı zaman anlamsızlaşır.

Bir roman veya tiyatro eserinin bizzat kendisini okumakla, sahneye konmuş halini seyretmek arasında, herhalde bir fark –en azında etki farkı- vardır.

Kur'an metninin hayat sahnesine konmuş hali "Rasûlullah'ın Sünneti" diye adlandırdığımızda Kur'an ile sünnet arasındaki ilişki daha iyi anlaşılmış olur.

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا

Resûlullah'a itaat eden Allah'a itaat etmiş olur, yüz çevirenlere gelince seni onlara bekçi olarak göndermedik. (Nisa 80)

Kur'ân, Allah rasûlüne itaate yönlendiriyor.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ
إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin, sizden olan ülü'l-emre de. Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah'a ve âhirete gerçekten inanıyorsanız- onu, Allah'a ve peygambere götürün. Bu, elde edilecek sonuç bakımından hem hayırlıdır hem de en güzeldir. (Nisa 59)

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ
ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا

Allah ve resulü herhangi bir konuda hüküm verdiklerinde artık mümin bir erkek veya kadın için işlerinde tercih hakları yoktur. Allah'ın ve resulünün emrine itaat etmeyenler doğru yoldan açıkça sapmışlardır. (Ahzab/36)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ

Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, resule itaat edin ve yaptıklarınızı boşa çıkarmayın. (Muhammed 33)

Sünnet: "Sünnet Kur'ân'ın en doğru tefsiri, onu yaşanmış bir hayata dönüştürmenin adıdır."

Hz. Peygamber'in Kur'an'ın ifadesiyle hem bir beşer olduğu hem de vahiy alma özelliğine sahip bulunduğu dikkate alınıp (el-Kehf 18/110; Fussilet 41/6) İslâm âlimlerince fiillerine dair belirli ayrımlar yapılmıştır.

Sünnet-i Hüda: Resûl-i Ekrem'in peygamber sıfatıyla yaptığı davranışları ise dinî hüküm kaynağıdır. Bu çeşit sünnete sünnet-i hüda denir. Hz. Peygamber'in teşriî

nitelikli fiilleri. Namaz kılışı, oruç tutuşu, haccedişi, ziraat ortaklığı kuruşu, borç alıp vermesi gibi. Bu tür fiilleri sünnet olup bunlara uymak gerekir.

Sünnet-i Zevaid: Resûlullah'ın sırf insan olarak yaptığı davranışlarıdır. Dinî hüküm ifade etmese de ona olan sevginin bir tezahürü şeklinde bu konuda onu izleyenin niyetinden dolayı uhrevî mükâfat elde edebileceği kabul edilmiştir. Hz. Peygamber'in bir beşer, bir insan olarak yaptığı fiillerdir. Yeme, içme, giyinme, uyuma, yatıp kalkma gibi. Bu fiiller genel olarak ümmeti bağlamaz. Çünkü bunlar Allah elçisinden bir peygamber sıfatıyla değil bir insan olması sıfatıyla meydana gelmiştir.

Bununla birlikte, ashab-ı kiramdan, Allah elçisini bu gibi fiillerinde de izleyenler vardı. Abdullah b. Ömer bunlardandır.

-Hz. Peygamber'in sözleri hevasından değildir.

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ (3) إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ (4)

“Peygamber nefsin arzusuna uyarak söz söylemez, onun söylediği söz, vahiyden başka bir şey değildir.”(Necm, 53/3-4)

-Peygamber efendimizin bir beşer olarak gönderilmesi insanlara Allah'ın (c.c) bir ikramıdır.

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

Andolsun ki içlerinden, kendilerine Allah'ın âyetlerini okuyan, onları arındıran, onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lütufta bulunmuştur. Hâlbuki daha önce onlar, apaçık bir sapkınlık içinde bulunuyorlardı. (Al-i İmran/164)

-Peygamber efendimiz insanlık için örnektir.

Gerek nübüvvet öncesindeki yaşantısı gerek peygamberlik verildikten sonraki yaşantısıyla insanlar için en güzel örnek Hz. Muhammed'dir. (s.a.s) Dürüstlüğü Allah'ın emirlerine bağlılığı, Dünya malına tamah etmeyişi, Samimiyeti, İnsanlara yaklaşımı... kısacası her davranışında örneklik vardır.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

İçinizden Allah'ın lutfuna ve âhîret gününe umut bağlayanlar, Allah'ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Resûlullah'ta güzel bir örneklik vardır. (Ahzab 21)

-İslâm'ın sembolleri sünnetle inşa edilmiştir.

Bayramlarımız, Cuma namazlarımız, Ezan, Cemaatle namaz gibi uygulamalarımızın tamamı Hz. Peygamberin sünneti ile süreklilik kazanmıştır.

Aziz kardeşlerim, bugün sizlerle önemli bir konu üzerinde durmak istiyorum. O da Peygamber Efendimizin (s.a.v.) sünnetlerini hayatımıza nasıl yansıtabiliriz ve bu sünnetlere nasıl uyabiliriz, bunlar üzerinde konuşmak istiyorum. Sünnet, Peygamber Efendimizin (s.a.v.) örnek yaşantısı ve öğretileridir. İslam aleminin en önemli görevlerinden biri, sünneti korumaktır ve ona göre yaşamaktır.

Kur'an-ı Kerim'de Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." (Ali İmran, 3/31)

Bu ayet-i kerimede, Allah'ın sevgisini kazanmanın yolu, Peygamber Efendimizin (s.a.v.) sünnetine uymaktan geçmektedir. Sünnet, sadece namaz, oruç ve zekât gibi ibadetlerle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda sosyal hayatımıza, aile hayatımıza, ticaretimize ve diğer tüm alanlara da yansımaktadır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

مَنْ أَحْيَا سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ

"Kim benim sünnetimi ihya ederse beni sevmiş olur. Beni seven de cennette benimle beraber olur." (Tirmizi, Sünen, İlim, 39/16)

Öyleyse, hayatımızda yoksa kendi hayatımız için ihya etmemiz gereken sünnetlere şu noktalardan başlayabiliriz: Her işe besmele ile başlamak, herkese selam vermek, ilim öğrenenlere destek vermek, her konuda güvenilir bir insan olmak, komşu ilişkilerinde

hassas olmak, ayıpları yüze vurmak yerine, insanlar arasında ayrım yapmamak, evine selam vererek girmek, temizliğe önem vermek, çocuklarla şakalaşmak ve onları sevmek, hep hayrı ve iyiliği tavsiye etmek, hasta ziyaretini ihmal etmemek, misafire ikram etmeyi sevmek, güler yüzlü olmak, yemeğin sonunda şükretmek, yoksullara yardım etmek, arkadaşlarının hal ve hatırını sormak, verdiği sözde durmak, merhametli olmak ve affetmeyi sevmek, iyi bir eş ve şefkatli bir baba olmak, emanete ihanet etmemek ve kötü söz söylememektir.

Sevgili kardeşlerim, Peygamber Efendimizin (s.a.v.) sünnetine uyarak yaşamak, bizim için hem dünya hayatında hem de ahirette büyük bir kazanç olacaktır. Unutmayalım ki, sünnete uyarak yaşayanlar, Allah'ın rızasını kazanacak ve cennette Peygamber Efendimizin (s.a.v.) şefaatine nail olacaklardır.

Bu vesileyle, hepimizin sünneti hayatımıza yansıtmaya gayret göstermesini ve bu uğurda gayret etmesini diliyorum. Allah (c.c.) bizleri sünnete uyan ve ona göre yaşayan kullarından eylesin. Amin.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

"Ve üzerinize selam, Allah'ın rahmeti ve bereketi olsun."